

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 9 (2873) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad

Holland-India a hadműveletek középpontjába került

Celebes teljes japán megszállásával számolnak Washingtonban. — Új, nagy japán támadás indult a Fülöp-szigeteken. Burma határán megtörtént az első összecsapás

Anglia tengeri és légi támaszpontokat követel Irországtól

Homábról jelentik: (MTI) A Malaj-sziget-terület jelentése szerint a japánok teljesen birtokukba vették Tarakan szigetét és onnan készítik elő újabb nagyszabású támadásukat Holland Borné ellen Minahassában, Celebes északi részén, heves harcok folynak, a japánok azonban máris számbeli fölényben vannak és a helyzet számukra kedvezően alakult. Máris elfoglalták Merad, városát, a hasonlónevű tartomány fővárosát, továbbá Kuantang és Sual belységeket és megkezdték előrenyomulásukat Celebes középső része felé.

Kuala Lumpur elfoglalása után már csak két malajzi állam van Anglia kezében: Negrisempilan és Johere. Az angolok most Negrisempilanban próbálnak ellenállást kifejteni, amely Singapore kapuját képezi. Az angolok új ellenállási vonala Cerenbangtól északra húzódik, amelynek bombázását a japán repülők már megkezdték.

Amszterdamból jelentik: (NTI) A brit hírszolgálat csak keddre virradó éjszaka ismerte be Kuala-Lumpur elvesztését (MTI)

Jáva szigetének védelme nagy gondot okoz a holland-indiai kormányoknak

Berlinből jelentik: (B. T.) Londoni hírek szerint az angol fővárosban megállapítják, hogy a japán csapatok újabb tevékenysége következtében Holland-India a katonai műveletek középpontjába került. Az angolok szerint a holland-indiai kormány számára a legfőbb kérdés Jáva szigetének védelme. Jáva szigete a legnépesebb és a legértékesebb a holland gyarmatok között. A Jávában levő holland-indiai haderők számát az angolok 200 ezerre becsülik. A Malaj-félszigeti helyzetről Londonban megállapítják, hogy a brit csapatok visszavonulása tovább folyik. Singapore után most Holland-India is harcvtérre válik, de Ausztrália is katonai szempontjainak erősebb figyelembevételét követeli a szövetséges katonai parancsnokságtól.

Lisszabonból jelentik: Az amerikai rádióállomás jelentése szerint a Fülöp-szigeteken megindult az új nagy japán támadás. Hétfőn további sikereket értek el a japánok. Vasárnapra virradóra kezdték meg a támadást Mc Arthur csapatai ellen, melynek állásai Mani-

lától északnyugatra vannak. A Columbia Rádió jelenti, hogy Mc Arthur kénytelen volt visszavonni csapatait. Most heves tüzérségi tűz folyik. A japánok új csapatokat szállítottak partira és légi haderejük állandóan bombázza az amerikai állásokat. Corragidör sziklaerdőjét a Manilai kikötő bejáratánál a legutóbbi 16 óra alatt is-

mét 3 japán légitámadás érte. Az amerikaiak tulajdonában levő Samoa szigeteken ellen végrehajtott japán támadásról nincs újabb hír. Mindanao szigetén folyó harcokról sem tudnak részleteket. Mindanaoiban különben amerikai Lombavetők támadást kíséreltek meg a Davso öbölben tartózkodó japán hadihajók ellen.

Menekülők zárják el a brit felvonulási útvonalat

Tokióból jelentik: A Malaj-félszigeten valamennyi út, amely a harcok felé vezet, tömve van menekülőkkel és a brit főparancsnokság számára igen megnehezíti, ha ugyan teljesen lehetlenné nem teszi új hadianyag és csapatok igénybevételét. Az utakon olyan jelenetek játszódnak le, mint Észak-franciaországban a francia hadsereg nagy veresége idején. A Malaj-félszigeten a délfelé vezető utakon a polgári

lakosság ezrével menekül a biztonságosabb vidék felé. A malajzi-félszigetek lakosságának tehetősebb része régi sportkocsikon igyekszik benzinkészletek maradványaival kevésbé veszélyes helyekre jutni, míg a szegényebbek kézikocsikra rakták holmijukat. A hindu rendőrség hasztalanul igyekszik az utakat szabaddá tenni az északfelé haladó angol kötelékek számára.

Celebest nem tudják megvédeni az angolszászok

Singhaiból közlik, hogy miután sem az angolok sem az amerikaiak nem képesek csapatokat küldeni Celebes védelmére, számolnak azzal, hogy Holland-Indiának ez a gazdag szigete rövidesen japán kézre kerül.

Bangkokból jelentik (Stéfani): Burmában egyre súlyosabbá válik az angolok helyzete. A japánok bombázása szakadatlanul folynak és a lakosság egyre nagyobb elkeseredéssel fogadja az angoloknak a burmai őslakossággal szemben évtizedek óta gyakorolt megtorló rendszabályait, melyek a

birmanok ezreinek kerülnek életébe, vagy száműzetésébe. A lakosság egyáltalán nem titkolja óhaját, hogy a japánok győzedelmeskedjenek és javítsanak Burma sorsán, minthogy a londoni kormány legutóbb is visszautasította az ország különböző követeleit. (MTI)

Singhaiból jelentik (NTI): Rangooni jelentés szerint már megtörtént az első harci cselekmények Észak-Thaiföld és Burma határán, ahová csungkingi csapatokat küldték a burmai út védelmére. (MTI)

Churchill ismét „eltűnt”

Lisszabonból jelenti a Mai Nap: Külpolitikai körökben egyre többet foglalkoznak azzal a kérdéssel, hol tartózkodik tulajdonképpen Churchill? Az angol miniszterelnökről szombat óta nincsen hír és tartózkodási helyét nem

tudják Arról beszélnek, hogy egy erőben biztosított hajókaravánnak utazik vissza Anglia felé. Az angol rádió két napja semmiféle hírt nem ad Churchillről.

Rendkívüli minisztertanács Lisszabonban

Lisszabonból jelentik: (NTI) A portugál kormány hétfő este Salazar elnöklésével rendkívüli minisztertanácsra ült össze. Előzőleg gyarmatügyi mi-

niszter megbeszélést folytatott a miniszterelnökkel. Lisszaboni politikai körökben a minisztertanácsot a timori kérdéssel hozzák összefüggésbe. (MTI)

Huszonkét esztendő

Irtá: Dr. Paál Árpád

IV.*

Előbbi cikkünkben rámutattunk, hogy Mikó Imrének az erdélyi magyarság romániai közelmúltjáról írott könyve nagyobb arányú részletességgel ismerteti az 1938—1941 közötti három esztendőt, mint a megelőző tizenkilenc évet. Kerestünk is rá igazolást, hogy éppen e három esztendőben szokatlan fordulatba sodorta az erdélyi magyarságot a világvihar: a népkisebbségi eszme és a parancsuralom találgatásába. Hogy tehát két olyan népiéleti, illetve államéleti fogalom került egymással szembe, melyet eddig egymást kizáró ellentétnek képzelt a közfelfogás. Ez ellentét közötti kiegyenlítés keresése, ebben a keresésben való vergődés mindenestre megérdemli az erősebb részletesebb megérdeklődést, mert az új fordulatban még a kis lépések is nagy tanulságokat foglalhatnak magukban.

Azonban még tartozunk annak megjegyzésével, hogy 1918-ban is az akkori világvihar még szokatlanabb, sőt teljes éleveszéllyel fenyegető fordulatba sodorta a magyarságot. A fordulat annál tragikusabb volt, mert a kilátástalanság óriási és áthatótlatlan homálya borongott fölötté. Az 1938-iki fordulatkor az erdélyi magyarság mégis érezhette, hogy világváltozás következik, mely sorsára nagy feloldást fog hozni. Az 1918-iki fordulat azonban a rákövetkező két-három esztendővel mind csak annak a végzetnek a sötét ráigézését hozta, hogy az erdélyi magyar néprészlet közelidőn belül nem számíthat semmi felszabadulásra, hanem a párizsi hétkészterződés miatt ki tudja meddig kell hadifogolynak és túsznépek maradnia. Ebben a fokozódó reménytelenségben tájékozódást, életmentést találni és a csüggedések tengeréből valami önalkotta szigetre kikapaszkodni, s ez önalkotásra a korallépfítés módján rájönni: ez szintén megérdemli, hogy megfelelő részletesebb ismertetést kapjon.

Mikó Imre könyvében megvan erre is a szép törekvés, melyre méltán jellemző az a latin közmondás, hogy „nagy dolgokban azok akarása is elegendő”. (In magnis et voluisse sat est) De mégis — hogy úgy mondjuk — vázlatosabb a régebbi események megrajzolása, s ehhez képest hiányosabb, vagy inkább csak felületi feltűnéseket jelez. A mélyebb összefüggések, a megmagyarázó helyzetek, a továbbvivő jelentőségek és megalapozások nem vehetők ki belőle. Áll ez különösen a könyv ama bevezető részeire, mely az erdélyi magyarság politikai passzivitására, az abból való kibontakozásra, a Magyar Szövetség megalkotására, a kezdetbeli két párt-ra, majd ezek összefogására, s az

(* Előző cikk a „Magyar Lapok” január 11-iki 7-ik számában.)

összegező Magyar Pártnak a román politikai tényezőkkel folytatott első egyezményi kísérleteire, illetve meg-egyezőségeire vonatkozik. A könyv leírása szerint ezek a kezdetek inkább csak belső torzalkodások voltak, s mintegy kapkodó tanácsalanságok, melyek csalódásokkal és kiábrándulásokkal jártak, s így a belső fejlődésre nem tudtak előmozdítani hatni.

A magam emlékezése szerint ezek a torzalkodások és kapkodások nagyon is csak látszatok voltak, s ezek mélyén igazán megalapozó alkotások történtek. Minden részletre nem terjedhetek ki, mert akkor magamnak is könyvet kellene írnom. De annyit megemlíthetek, hogy az erdélyi magyarság első politikai pártjának, a Magyar Néppártnak az életrehívása se történt a Magyar Szövetség ellenére, mint ahogy a Mikó könyvében olvashatjuk. Hanem történt úgy, hogy ez a párt a Magyar Szövetség szerkezetébe tartozónak jelentette ki magát s a magyar népies és munkás rétegeknek a szövetségbe való gyűjtésére vállalkozott. A Magyar Szövetség programját heteken keresztül dolgozták ki, s már akkor kialakult az a felfogás, hogy a korábbi magyarországi pártviszonyok szerint tagolt erdélyi magyarságot mind össze kell hozni, s evégeti a különböző foglalkozási vagy vidéki érdekek szerint különböző pártformációk is lehetségesek, de azoknak közösségre kell összerögzülniük, s e közösség irányelveit a szövetség programja adja. Így alakult aztán inkább a központosítálybeli és értelmiségiek képviselőire a Magyar Néppárt után a Magyar Nemzeti Párt is, de az is a Magyar Szövetség szervezete.

Már akkor, a kezdetek kezdetén a magyarság belső pártalakulási nem az egymással való torzalkodás végett történtek, hanem azért, hogy a szövetség által megállapított magyar egységbe a magyar összességet hozzák össze. Az „egység” és „összeség” fogalmának ez a megkülönböztetése, illetve egymással való kiegészítése már akkor megtörtént, s ebben van a kiindulása annak az öntudatosság-nak, mellyel az erdélyi magyarság már kezdet óta a maga külön népi egyéniségének, a „közjogi alanyiság”-nak az elismerését tűzte ki céljává. Ebben van a magya az egy-egy kisebbségi nép összegezését akaró népközösségi, vagy népesoporti eszmének is, melyet részint a népkisebbségek világkongresszusai, részint a német nemzeti szocializmus hatásai dolgoztak ki mind határozottabb körvonalúvá. Eszerint ami a politikai passzívítás feladata, s a Magyar Szövetség megalakulása körüli időkben történt, mégis több volt a tanácsalanságnál.

Kár, hogy Mikó Imre könyve semmit sem hoz abból a programból, amit akkor a Magyar Szövetség úgy a szellemi, mint a gazdasági követelményekre nézve kidolgozott, s mely a népkisebbségek nemzeti önkormányzatát is célul tűzte ki az erdélyi magyarság elé. Ebből a célkitűzésből ugyan politikai formákban nem lehetett megvalósítani semmit, de társadalmi és közművelődési téren e célkitűzés folytán valósult meg a magyar egyházak szerves összetartása, s ez egyházak önkormányzatának nagyban-egészben való megvédése és megmaradása. A Magyar Szövetség „összeség”-ként való elképzelésének és megtervezésének az alapvetése átöröklődött az erdélyi magyarság további politikai és társadalomszervezési működésébe. Ezért volt, hogy a kezdeti magyar pártok a Magyar Szövetségben együtt jelentek meg az 1922-iki

Apolló filmszínházban

Ma szerdán bemutató

Huszka Jenő nagysikerű aratott gyönyörű operettjének filmváltozata

BOB HERCEG

Főszerepben: Simor Erzsé, Kovács Kató, Szilassy László, Vizvári, Rajnai, Maklári és Bilicsi.

Belvárosi

Ember a láthatáron

Gary Cooper óriás filmje, budapesti sikerrel egyidőben.

Csak ma és holnap: GARY COOPER legnagyobb alakítása

Hindu lándzsás

Péntektől közkiánatra

Életre ítétek

Jávor, Petrovich, Zádor

CASINO

tavaszi választásokon, mely alkalommal az erdélyi magyarság először ment küzdelembe Romániában a maga parlamenti képviselőit. Nem fenyegetett e pártok egymás elleni harcának a veszélye, mint ahogy Mikó könyve írja, mert éppen e pártok kivánságára történt, hogy a Magyar Szövetség működését a választások idejére engedélyezték.

A Magyar Szövetség a maga 1922 augusztus 6-iki végleges felosztásakor is határozatot hozott, hogy az erdélyi magyarság közjogi alanyiságának és nemzeti önkormányzatának a követelése alapján megmarad, s evégett Jósika Samu báró elnöklete alatt bizottságot küld ki a kormány-nyal és a romániai egyéb döntő tényezőkkel való tárgyalásra. Kár, hogy Mikó könyve ezt a határozatot se közli a maga alapvető jelentőségének megfelelően, s annak a lényegnek a feltüntetésével, hogy a szövetség pártjai milyen tüntető lelkeséggel adták köztudomásra ezt az egységes elhatározást. Ha a közlés ilyen történelmi lényegességgel történt volna, akkor könnyebben megérthető lenne annak természetessége, hogy a Magyar Szövetség engedélyezésének megtagadása után miért egyesült a két párt közös Magyar Párttá, s miért hangsúlyozta ki folyton ez az alakulat, hogy ő csak formailag párt, lényegileg azonban az egész magyarságnak nemzeti képviselője. Az is könnyebben megérthető lenne, hogy miért kezdődtek egvezményi tárgyalások a román politikai élet különböző tényezőivel; hiszen a Magyar Szövetség alapvető határozata a népközösségi, közösségi célkitűzés mellett a tárgyalások módját is eszközül megjelölte.

Külön ki kell emelnem, hogy a magyar egység összességként való felfogása értelmében azt az 1922-iki határozatot éppen a Magyar Néppárt indítványozta. Ennek folyományaképpen a Néppárt a közös Magyar Párt

egyik alkotó eleme lett. Téves tehát Mikó könyvének az az egyik állítása, hogy 1927-ben a kalotaszegiek egyes vezetőiből és az ugynevezett „reformcsoport”-ból álló „két tábor” „felújította a Magyar Néppártot.” Ez az 1927. évi Magyar Néppárt nem volt a régi, s így nem lehet annak a felújításaként tekinteni. A régi Magyar Néppárt mindig alkateleme volt, s az is maradt a Magyar Pártnak. Az 1927-ik évi szecesszió csak bizonyos tájékozódási tünet volt, de nem lényeges jelensége az erdélyi magyarság életfolyamatának. Ilyen tájékozódási tünetek még egyéb neven is szerepeltek, melyekről nézetem szerint tulzolt kiemelésekkel ír a Mikó könyve, holott nem az erdélyi magyarság életviszonyainak a mélységéből nőttek elő. Ezek tulságos méltatása egyéb lényegnek meglátásától vonja el a figyelmet.

Vannak a könyvnek ilyen hiányai, melyek lényegeket hagynak ki a kelendő ismertetésből. Csak például hozom fel, hogy a liberális párttal való 1925–26-iki tárgyalások előzményei, részletei és eredményei, aztán az egyházaknak Angolcsu miniszterrel 1925-ben történt 19 pontos megállapodása hiányzik a könyvből. Az utó-

bé befolyással volt az iskolatörvény kezdetbeli tervének a módosítására. Az előbbi akció a közigazgatási változtatásokban hozta meg a magyarság első érvényesülését, s egyúttal azt, hogy a Magyar Párt szervezkedése a határ-zéli zónában is behatóbbá vállaltott. A határ-zéli zónában (Szatmár, Szilágy, Bihar, Arad, Temeş, Torontál megyékben) ugyanis az osztrómállapot és cenzura egész 1928-ig fennmaradt, míg a belső Erdélyben már 1922 óta nem volt cenzura. Ennek a kettős bánásmódnak és következményeinek ismertetése szintén hiányzik a könyvből, pedig lényeges befolyással volt a magyarság egységére. Hiányzik a dalos-egyesületek és szövetségek körüli fokozódó magyar tömörülés leírása, továbbá a „nemzeti munkavédelem” című indult ipari és kereskedelmi romanizálás visszahatása a magyar nép belső közösségi érzése fejlesztésére, s egyes nagyvállalatoknak e közösségi érzésből való kiszakadására.

Hiányzik a Nagyrománia tíz éves jubileumával szemben való 1928 december elseji magyar állásfoglalás ismertetése is, holott ez egyfelől összegezője az erdélyi magyarság addigi lelki fejlődésének, s kihatása volt a további magyar magatartásokra. Arról sincs említés, hogy a székely egyházi és iskolai önkormányzat kérdését már a vallásügyi törvényjavaslat 1928 április havi tárgyalásakor a Magyar Párt fölvetette a román parlamentben. (Viszont egyébként a könyv a székely közművelődési önkormányzat iránti követelmény eltérbe jutását eléggé fölőtinteti.) Azt már csak futólag említem meg, hogy téves az a megállapítás, mintha az erdélyi magyarságból csak az 1937 december 20-iki választásokkor hullottak volna el az első mártírok. Az „első” mártírok az 1919-iki székely fölkeleskor hullottak el sorainkból: Parajdon hadijogú ítélet alapján még kivégzés is volt ez alkalommal. Erről sincs megemlékezés.

Mondom, csak példaként soroltam fel a könyv egyes hiányait, amiket leginkább feltűnőnek éreztem. Egyébként meghatottsággal adok igazat a könyv szerzőjének, mikor bevezetőjében kiemeli a sok névtelen magyart, kinek 22 esztendő minden-napi küzdelme volt az mely az erdélyi magyar nép megmaradását biztosította. Az igazi történelmet erről a teljesítményről lehetne megírni.

Irország fegyverrel is kész megvédeni semlegességét

Stockholmból jelentik. Londoni jelentés szerint — mint a *Mai Nap* értesül — a *Manchester Guardian* néhány nappal ezelőt bejelentette, hogy angol-amerikai akció indul az Ir Szabadállam ellen, amelytől támaszpontok átengedését akariák kicsikarni. Azokról a támaszpontokról van szó, amelyeket Anglia már a háború kezdete óta követel. Ugy látzik, ez a lépés valóban megtörtént. Londoni jelentés szerint

Anglia felszólította az Ir kormányt, hogy engedjen át tengeri és légi támaszpontokat az Ir Szabadállam területén

Elsősorban 3 kikötőre gondolnak és pedig Queenstown, Lough Swilly és Pehawen kikötőkre, melyekről Anglia az Ir Szabadállammal 1938-ban kötött meg egyezményben lemondott. Az angol lapok többé-kevésbé fenyegető formában tárgyalják a kérdést és egyetértnek abban, hogy Angliának a támaszpontokra szüksége van. Leg-

jobbnek látnák ha tárgyalásokkal lehetne rávenni De Valerát, hogy a támaszpontokról lemondjon. A *Daily Mail* szerint Irország lakosságának 90 százaléka De Valera mögött áll és kész arra, hogy fegyverrel is megvédjék az ország semlegességét.

A *Sunday Express* fenyegető hangját már más lapok is átvették. A lap azt írja, hogy De Valerával érthetően kell beszélni és az angol hadseregnek is nyomatást kell gyakorolnia rá. De Valera megcáfolta Dublinban, hogy titkos megállapodást kötött volna Londonnal és Washingtonnal. Beszédében nyomatékosan hangsúlyozta, hogy az Ir Szabadállam minden támadás ellen védekezni fog. A brit és amerikai fenyegetésekkel kapcsolatban megjegyezte, hogy Irország minden idejét fegyverkövetéselással tölti és érteni fog hozzá, hogy ezeket a fegyvereket fel is használja bármiféle támadás ellen.

Megkezdődött a Singapore elleni offenzíva utolsó szakasza

Hadiállapot áll fenn Holland-India és Japán között. — Letartóztatták a singaporei rádió hirmagyarozóját. — Jávába érkezett a csendes-óceáni anool-amerikai hajóhad főparancsnoka

Stockholmból jelentik: (NTL.) Egy amerikai hírszolgálati iroda jelentése szerint a Holland-India ellen végrehajtott támadásban nagy számú japán ejtőernyős vett részt. Borneó és Celebes több pontjára repülőgépen szállítottak csapatokat (MTL.)

Tokióból jelentik: (NTL.) Hivatalos jelentés tudtul adja, hogy Holland-India ellenséges magatartása arra kényszerítette Japánt, hogy katonai műveleteket indítson ellene. Ilyenformán a két ország közt hadiállapot áll fenn. (MTL.)

Tokióból jelentik: (NTL.) A főhadiszállás hétfőn hivatalos közleményt bocsátott ki a japán csapatoknak a Celebes-szigeten és Észak-Borneóban végrehajtott partraszállásairól. Mint eddig közölték Celebes északi részében Nenadónál szálltak partra Borneó északkeleti részében Tarakanánál is partraszálltak. Déli irányú tengeri mozdulatokat jelentenek Makasar-öbölből is. Ezek után feltételezhető, hogy a japánok tulajdonképpen célja Celebes fővárosa, amelynek 90.000 lakosa van. (MTL.)

Tokióból jelentik: (NTL.) A császári főhadiszállás hivatalos jelentése szerint Nenadó megszállása megtörtént. (MTL.)

Heves légitámadás brit vadászok és japán légi alakulatok között

Genfből jelentik: (NTL.) A lapok tudósítói szemtanuk jelentéseit közlik a Maláji-félszigeten folyó harcokról. Kiemelik, hogy a japánok számbeli, felszerelésben és hadászati eljárás tekintetében messze túlszárnyalják az angolokat. A lapok hangoztatják, hogy ha az angolok a félszigetet tartani akarják, feltétlenül több csapatra és repülőgépre van szükségük. A légitámadás hiánya az angolok számára nagy teherként jelent, mert kellő számú repülőgép nélkül a japánok partraszállási műveleteit nem ellenőrizhetik, még kevésbé akadályozhatják meg. (MTL.)

Tokióból jelentik: (NTL.) A japán

repülők a Malakkai-szorosban megromáltak két ellenséges tengeralattjárót, ezenkívül elsüllyesztettek egy háromezer tonnás hajót és megrongáltak egy hétezer és egy ötezer tonnás teherhajót. (MTL.)

Saigonból jelentik: (NTL.) Hétfőn este heves légitámadás folyt le Singapore felett a japán alakulatok és a

brit vadászok közt, amelyek a japán bombázók támadásait próbálták elhárítani. A japánok így is sikeresen bombázták az erődítményeket és a szárazföldi, továbbá a tengeri katonai célpontokat. Singaporeból származó értesülések szerint a brit csapatok visszavonulóban vannak és delebbre új állásokat foglaltak el. (MTL.)

Az elmenekült kormányzó kitartásra buzdítja a katonákat

Tokióból jelentik: (NTL.) Mint a Domei-iroda jelenti, Sir Shenton Thomas, Malájföld főkormányzója Singaporeból Kalkuttába menekült. A főkormányzó beszédet intézett az angol harci erőkhez. Beszédének magva ez volt: *Védjétek állásaitokat az utolsó pillanatig.* (MTL.)

Bangkokból jelentik: (NTL.) Cecil Brown-t, az északamerikai rádió hirmagyarozóját, aki a singaporei rádióban a múlt szombatig minden reggel

szólt az amerikai hallgatóhoz, a singaporei brit hatóságok letartóztatták és bezűntették rádióadásait. Eljárásukat azzal indokolják, hogy Brown rádióhírei csüggesztő hatással voltak Singapore lakosságára. (MTL.)

Amszterdamból jelentik: (NTL.) Mint a brit hírszolgálat hétfőn este jelentette, a csendes-óceáni angol-amerikai hajóhad főparancsnoka egy héttel ezelőtt Jávába érkezett. (MTL.)

Az amerikai hajóhad nem készül összeütközésre a japán hajóhaddal

Tokióból jelentik: (OPL.) A singaporei offenzíva utolsó szakasza megnyílt — mondják a malájföldi helyzet fejtetői. Rámutatnak arra, hogy Kuala Lumpur négy előnyt biztosít.

1. A japán harci gépek most már Singaporeig kísérhetik a bombavetőket.

2. Nyugat- és Kelet-Malájföld tengerpartjain harcoló brit erők összeköttetését elvágták.

3. A terep most már mentes a nagyobb akadályoktól és általánosságban sík.

4. A japánok hátútról támadhatják a malakkai féldsoros partját. (MTL.)

Stockholmból jelentik: (NTL.) Az Associated Press washingtoni jelentése szerint a tengerészeti miniszter kijelentette, hogy nem várható közeli összecsapás a japán hajóhaddal. Az

idő, a távolságok és az amerikai tengerészeti erők szétesztása ezt nem engedi meg. (MTL.)

Buenos Airesből jelentik: (Stefani.) Washingtonból jelentik, hogy Roosevelt és közvetlen munkatársainak háborús programja nyugtalanságot keltett a newyorki tőzsdén. Az ipari értékek egész sora több ponttal esett.

A bolsevisták végrehajtják Stalin parancsát

Berlinből jelentik: (NTL.) Stalin november 7-én mondott beszédében arra buzdította a bolsevikokat, hogy *a német katonák közül ne ejtsenek foglyokat, hanem kíméletlenül öljék meg azokat.*

A bolsevik hírszolgálati iroda közleményei igazolják azt, hogy Stalin gyilkolásra felszólító parancsát végrehajtották. Ezekben a jelentésekben sűrűn szerepel a megsemmisítés kifejezése és csak igen ritkán a foglyuejtés. (MTL.)

Rómából jelentik: (Stefani.) Az olasz főhadiszállás 589. közleménye: A cirenaikai arcvonalon járőrtevékenység folyik. Az olasz és a német légi erők Gambut és Agedabia repülőtereit támadták és megrongáltak több földön veszteglő repülőgépet. Földközelből géppuska tűz alá vettek ellenséges katonai célpontokat. Német gépek lelőttek négy angol gépet. Málta-sziget ismét több légitámadás célpontja volt. (MTL.)

Berlinből jelentik: (NTL.) Katonai

Tartanak a járadékpapírok értékesítenésétől és a pénzhígitástól is. — **RiódeJaneiróból jelentik:** (NTL.) Sumner Welles az Egyesült Államok helyettes külügyminisztere, valamint Argentina, Paraguai, Peru és Bolivia külügyminiszterei hétfőn este ide érkeztek. (MTL.)

Buenos Airesből jelentik: (Stefani.) Newyorki jelentés szerint a *Newyork Times* felszólítja az amerikai kormányt, hogy haladéktalanul vegye birtokába az észak- és nyugatafrikai francia birtokokat. (MTL.)

Tiszta szesz kapható
Nánássy, Színház-u 4.

Dowert lőtték a német messzehordó ütegek

Berlin jelenti a Führer főhadiszállásáról: (NTL.) A véderő főparancsnoksága közli: A keleti arcvonal középső szakaszán és Walda vidékén tovább folynak a harcok. Az arcvonal többi részén nem volt jelentősebb harciselekmény. A haditengerészet egyik messzehordó ütege tűz alá vette Dover és találatokat ért el. Tengeralattjárók az Atlanti-óceánon elsüllyesztettek egy brit rombolót és egy másikat a Földközi-tengeren megtorpedóztak. Észak-Afrikában élénk felderítő tevékenység folyik. Január 1. és 10. közt a brit légierő 42 gépet veszített. A német légierő ugyanezen idő alatt 9 gépet veszített el az Anglia ellen folyó harcban.

A Jevpatoriánál végrehajtott szovjet partraszállási vállalkozás során az ellenség 600 katonát és 1300 partizánt hagyott hátra a csatáren. 230 bolsevik foglyul esett.

A siker nagy mértékben von Boddion alezredes elszánt beavatkozásának köszönhető.

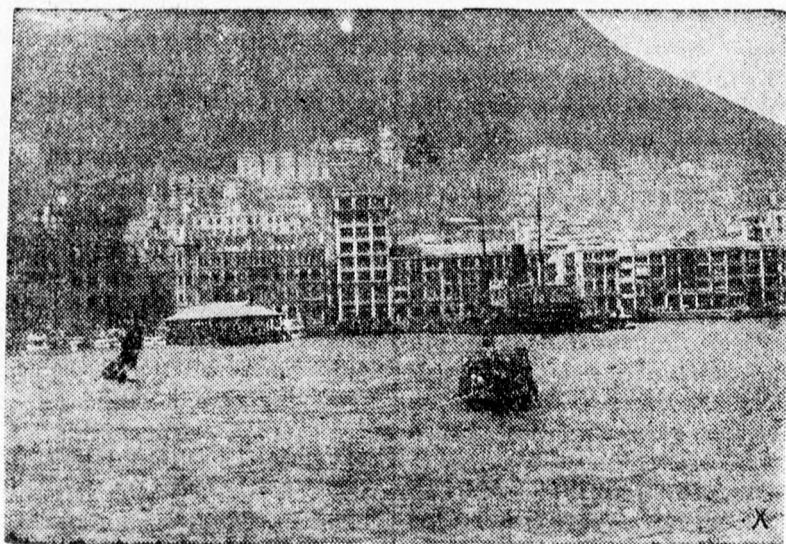
Az alezredes, mint az egyik gyalogsági haderő felderítő osztagának parancsnoka hősihalált halt.

A Führer utólag a tölgyfalombot adományozta a vaskereszt lovagkeresztjéhez a hősihalált halt alezredesnek. (MTL.)

Indítvány Délairika függetlenségének kimondására

Amszterdamból jelentik: (NTL.) Mint a brit hírszolgálat Fokvárosból jelenti, Malam, a parlamenti ellenzék vezetője beadványában indítványozta, hogy a parlament mondja ki Dél-Afrikának, mint köztársaságnak függetlenségét. (MTL.)

KUKORICÁS-NAPOK ROMÁNIÁBAN. Bukarestből jelentik (Bud-Tud.): A közellátásügyi miniszter elrendelte, hogy ezentúl hetenként ismét két kukoricás-napot tartanak.

Hangkong kikötője

Angol mese Nedics tábornok vissza-lépéséről

Berlinből jelentik (NTL): Illetékes német helyen közlik: A Wilhelmstrassen kijelentették, hogy Nedics tábornok visszalépéséről szóló híresztelések az Ankarában és Stockholmban működő angol és amerikai újságírók kitalálása. (MTI.)

A január 15-ig fel nem etetett méhetető cukorkészletek bejelentése

A Magyar Tudósító jelenti:

A földművelésügyi miniszter és ehhez tartozó szakszervezők részére nagyobb mennyiségű cukrot engedélyezett. Az igényelt és kiutalt cukormennyiséget a méhészek kötelesek január 15-ig felmutatni. A január 15-én megmaradt cukorkészlet az illetékes pénzügyőrségnél bejelentendő. Ezt a pénzügyőség a tavaszi etetés idejéig zárja. Tavasszal a pénzügyőség részéről történt felszabítás után a cukor feletése szabadon tovább folytatható. A méhetető cukornak háztartási célokra való felhasználását, mint viselkedést szigorúan büntetik.

Feltalálták a sellak pótlanyagát

A Baross Újság írja:

Néhány hónappal ezelőtt a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara felhívást intézett a magyar felfedezőkhöz, hogy igyekezzenek feltalálni olyan anyagokat amelyek hiányzanak, illetőleg nehezen szerezhetőek be. A kamara felhívására megmozdultak a feltalálók, a magyar-Edisonok és már eddig is több száz találmányról, valamint termelési utasításról érkezett be jelentés.

Az akció során például a sellak pótlására három bejelentés érkezett. Azonnal kiadták ezeket az egyik asztalosárnyagnak, mert az asztalosiparban egyre több panasz hangzik el a sellak hiánya miatt. Mint a gyár arról küldött értesítést, hogy a sellak pótlanyagai kitörően beváltak és mindenképpen alkalmas a sellak pótlására.

Kevés az állatorvos

A Magyar Tudósító jelenti:

A nemzetgazdasági tekintélyes részét képező állatállomány egészségügyi ellátása az elmúlt években a természeteszerű fejlődés helyett rosszabbodott, mert az állatorvosi utánpótlás nem mutatkozik elegendőnek és ma már az ország több vidékén megállapíthatólag kevés az állatorvos. Az 1938. évi adatok szerint egy-egy állatorvosra átlagosan 2260 darab szarvasmarha esett, amely terület szerint 80 négyzetkilométernek felel meg. A következő évben 1939-ben mindössze 9 fővel nőtt meg a magánállatorvosok száma, 50 fővel az állami szolgálatban álló orvosoké és 58 fővel a helyhatósági orvosoké. A hazai állatállomány gyarapodása következtében 1939. végén már 2500 számállat és 95 négyzetkilométer terület esett egy-egy állatorvosra. Az állatorvos-hiány kérdése a gazdaérdekeltségeket is élesen foglalkoztatja.

Kávéházakban és vendéglőkben kéri a Magyar Lapok-at.

A magyar katonáknak részük volt a diadalmas előnyomulásban

Német lap cikke a német-magyar sorsközösségről

Berlinből jelentik (MTI): A Frankfurter Lokalanzeiger az újesztendő küszöbén hosszabb cikkben foglalkozik az elmúlt három esztendővel, amely Magyarország számára az újjá születést jelentette. Felső-Magyarország, Kárpátalja és egy évvel ezelőtt Erdély is visszatért. A visszatért részek a karácsonyi gondolat jegyében együtt ünnepelhetők az anyaországgal a megnagyobbodott ország újjá születését.

Bizalom és remény lett urrá a lelkeken és mindenki érezte, hogy Magyarország újjá születése csak kezdetét vette.

A Frankfurter Zeitung a birodalmi külügyminiszter magyarországi látogatásával kapcsolatban többi közt ezeket írja:

Ribbentrop a leghatározottabb irányvonalakat megadta a magyar-német kapcsolatok számára akkor, amikor beszédében azt a kifejezést használta: a tett sorsközössége.

Az a körülmény, hogy a Szovjet Ma-

gyarország közelébe került, a bolsevista veszedelmet még inkább felénkítette. Magyarország nagyon jól tudja, hogy az ország szempontjából ennél a játéknál mi forog kockán.

A magyar katonáknak részük volt a diadalmis előnyomulásban. Magyarország el tudja magát képzelni egy olyan Európában, amelyet a tengelyhatalmak rendeznek újjá.

Magyarország nem hajlandó tétlenül várni sorsát. Épp ezért a Német Birodalommal való sorsközössége maradtól adódik.

Az Essener Nationalzeitung hosszabb budapesti jelentésében rámutat arra, hogy Eden állításai, amelyek szerint a nemzeti szocializmus nem maradt otthon és más népeket hajtja igába. Magyarországon élénk visszatekintést keltenek. Magyarország elmentmondása abból indul ki, hogy nem a nemzeti szocializmus, hanem a bolsevizmus akarja az összes népeket elnyomni.

Ribbentrop magyarországi látogatása még mindig foglalkoztatja a német sajtót

Magyarország írja: Berlini jelentés szerint a Wilhelmstrasse illetékes köreiben Ribbentrop magyarországi megbeszéléseiről kijelentették, hogy azoknak tárgya általában Magyarország és a tengelyhatalmak és a többi szövetséges közti együttműködés. Közlelőbről a német-magyar együttműködés volt.

Magyarország Németország legnépszerűbb barátja — mondották —. Mir a világháború idején is bizonyosságát adta a szövetséges hűségnek és épp ezért sok súlyos évet élt át a háború után.

A szívélyes baráti kapcsolatokon felül fennáll a sorsközösség kapcsolatai is a két ország közt. (MTI.)

Berlinből jelentik (NTL): Illetékes német helyről közlik: A német külügyminiszter magyarországi látogatása — mondotta a német külügyminisztérium sajtóosztályának főnöke személyes tapasztalat alapján — alkalmat adott megbeszélésekre a kormányzóval és a kormány tagjaival, a tengelyhatalmakkal, különösképp a Németországgal való együttműködésről. (MTI.)

Hogyan oszlik meg a világ zsidósága?

A Statisztikai Értesítő érdekes cikket közöl a zsidóság városbaözléséről. Adatokat sorol fel, melyek bemutatják, mikor és milyen mértékben özlönlöttek a zsidók a városba. Mivel a zsidók leginkább kereskedelemmel foglalkoztak, miként most is, céljuk az volt, hogy városokban telepedjenek meg. Volt idő, amikor a zsidókat nem engedték a városban letelepedni. A liberalizmus hatása alatt ezt a tilalmat feloldották és nagy mértékben özlönlöttek a zsidóság a városok felé. Ez a beözlönlés 1700-ban veszi kezdetét.

A világ zsidóságának száma 1937-ben 17 millió volt. Ebből 10 millió 300.000 élt Európában, 5 millió 100.000 Amerikában, a többi egyéb világrészekben oszlott meg. Európa népének 1,95 százaléka zsidó. Amerikában pedig 1,92 százalékról lehet ki-mutatni a zsidó eredetet.

Európában a zsidók legsűrűbben azokon a területeken laknak, ahol a volt osztrák-magyar monarchiának az egykori orosz területekkel való határa húzódtott. A világ 17 millió zsidójából 8 millió él azon a területen,

amelynek négy sarkát Szentpétervár, Riga, Bécs és Resztov jelöli.

Érdekes a zsidóság térhódítása Amerikában. 1848-ban Amerikában még csak 3000 zsidó élt. 1880-ban már 230.000, 1900-ban 530 ezer, 1937-ben pedig ez a szám 4 és félmillióra szorított fel.

18 olyan város van a világon, amelyek falain belül 100.000-nél több zsidó van. Első helyen Newyork áll 2 és félmillió zsidóval. Ez a tizedik a világváros lakosságának 22,9 százalékával egyenlő. A világon egyetlen nagyváros van, amelynek majdnem tiszta zsidó lakossága van. Ez a város Tel-Aviv Palesztinában. Budapestnek 232.000 zsidó lakosa van, vagyis hatodik Budapest azok között a városok között, ahol a legtöbb zsidó él. Newyork, Varsó, Csikágó, Filadelfia és London után Budapest következik.

Németországban félmillió zsidó volt 1933-ban. Berlinben 161.000 a zsidók száma. Utána Frankfurt, Boroszlo, Hamburg, Köln, majd Linse következik.

Ingatlan visszaperelési ügyekben nem foglal állást a Kuria

Budapestről jelentik: A Kuria január 12-re tüzte ki azt a tárgyalást, amelyen az 1440—1941. M. E. sz. sz. az ingatlanvisszaperelési rendelet mikénti alkalmazása kérdésében elvi döntést készült hozni. Miután az érdekeltek Táblák a múlt év decemberében Nagyváradon tartott együttes ülésükön egyöntetűen állástfoglaltak a követendő joggyakorlatra nézve, a Kuria úgy határozott, hogy nincs szükség további állásfoglalásra és azért az ülést, amely nem döntését Erdélyben sokan várak, nem tartják meg.

Könyv és Kultura

Ambrus Géza:

Az élel meg tovább

Uj író könyvet mindig valami gyanakvással veszi kezébe az ember. — Ambrus Géza új név a magyar irodalomban, de a legjobb uton van ahhoz, hogy jócsengésűvé tegye a nevet. Első regénye, ami most jelent meg a Turul kiadásában, „Az élel meg tovább”, már első soraival felkelti az olvasó érdeklődését, s bár meglehetősen borongós hangulatu, nem lehet letenni addig, míg végig nem olvastuk. A regény — minden, Párizsban élt magyar fiatal ember regénye. Párizsban pedig sok magyar fiatal ember élt, akik ott fejezték be tanulmányaikat, közben éveken át koplaltak, küzdöttek, hogy az otthonról elmaradt támogatást saját munkájukból pótolják. Ambrus Géza hőse be meri vállalni, hogy gyenge akaratú, sőt gyáva is.

Kényes helyzetekben, amikbe gyakran sodródik a Párizsban élő fiatal magyar ember, soha sem találja meg a pillanatnyilag szükséges erélyességet, határozott cselekvést. Ezért is bukkik el: állását veszti, amiből az egyetemi éveket nagy nehezen kihuzta addig. A véletlen segíti aztán új állás-hoz, illetve jövedelemhez, de nem a saját maga bátor fellépése, tehetségében való bizalom, tudása, emberismerete. Évekig vergődik így Párizsban, míg végre hazatérhet s otthon a magyar földön, új életet kezdhet.

Ebben a lélektanilag kitünően felépített könyvben sok érdekes figura vonul fel. Nagy részüket jól ismerjük már hasonló könyvekből, vagy saját tapasztalatból. Az emigrans orosz, a kommunista orosz, a magát magyaroknak valló szerb, a párizsi román, s maga a párizsi: olyan elevenen jelennek meg Ambrus Géza könyvében, hogy szinte itt látjuk őket, a szomszéd kávéházi vagy klubasztalnál, köszönnek az utcán és kölcsönkérnek két pengőt. Ambrus Géza jó megfigyelő és amit lát: jól meg tudja rajzolni. Némely sorában szomorú életbölcsekre bukkanunk, a magárahagyott, otthon és szeretet után vágáryakozó fiatal ember életbölcseiségre.

A regény megírása szép, egyenletesen folyó, nyelvezete tiszta, öröm olvasni. A könyv kiállítás is szép, s művészi címlapot Szamcei József festőművész készítette. Ujabb irodalmunk nyeresége ez a kötet. (—13.)

HARMINGFOKOS HIDEGET MERTÉK ROMÁNIÁBAN. Bukarestből jelenti a MTL: Romániában napok óta nagy hideg uralkodik és bőséges hó hullott. Vasárnap éjjel 20—25—30 fok hideg volt.

Ribbentrop, az ember

Írta: Incze Antal

Vasárnapi számunkban már közöltünk egy cikket Ribbentropról, Európa külügyminiszteréről munkatársunk, Csizsár Béla tollából. Mai számunkban Ribbentrop külügyminiszter mint embert mutatjuk be Incze Antal képviselő írása nyomán, amely a Nemzetőr legutóbbi számában jelent meg.

A világ első diplomatája. Szavait, de mozdulatait is, országok népei lelik és külügyi hivatalok ezer alkalommal keresi beszédeiben a hangszlyt. Itt van előttem a fényképe s eszembe jut egy fiatalasszony kérdése, mikor messziről meglátta: „Ki ez a német repülőbiztos? Tökéletesen harmonikus északi fej. A szemem valami furcsa, távolbeteintő merengés. Biztos, hogy nem látta a fényképezést, amikor leült a gép elé. Talán a gyermekkor valamilyen színes emléke járt eszébe, talán a japán hajóhad és légitámaszpontok nagy vállalkozását elemezte. A szájszelek kicsit lefelé hajlanak s az egész arcon valami mély melegség tükröződik a halálos elszántság kifejezése mellett. Ugyanaz a benyomás, mint amit Hitler kelt a megfigyelőben, a magánember Hitler. Valami nagy, nagy — hiába kerülgetem, csak ez a kifejezés tolna a tollra — szívbeli jószág. Biztosan szófukar. Kevés beszédű, mint az igazi északi, vagy mint a pusztai szélből értő magyar s a fenyvesek csendjét hallgató székegy. Nem hideg-számitó arc, de a kötelező diplomata mosolyt se látta rajta soha senki. Ugy tudom, sokgyermekes családja s nagyon puhán tudhat kiemelni a bölcsőből egy kisgyereket, vagy megismogatni egy könnyes öregasszony arcát. Minden Hitler-beszédben van egy-két mondat, amely után rövid, néma szünet következik, ha az eslegettekről, vagy a szenvedőkről beszél. Ilyenkor azt érzi a hallgató, nem akar sokáig időzni a témánál, mert talán az ellágyulástól fél.

Ennek a nagy külügyminiszternek a tekintetében is bene van a csipetnyi fájdalom. A zuhanóbombázó repülőgépek arcán marad meg így, mindörökké, az ismételt elszántságot testü fájdalomnak egy soha ki nem törölhető nyoma. De éppúgy benne van ez a szinte fájdalom tekintet minden kutató arcában is, aki a természet nagy-nagy csudáit, mélységeit látta meg pillantásánál.

A lengyel hadjárat befejezése után Danzigban beszélt s abban a beszédében egy lángoló forradalmár hangjai is felszenvedtek. Akadtak mondatai, amelyek aztán igazán elütöttek az egykori Ballhausplatz diplomata ideáljának mindig kimért, megfontolt és tudatosan unalmas csevegésétől. Emlékszem, mikor arról beszélt, — mi csoda embertelen szempontok mozgatták az angol diplomáciát, amikor Németország a rákényszerítette ezt a háborút, vagy amikor a lengyelektől megkínzott németek szenvedéseiről emlékezett meg, — majd elfulladt a hangja a felindulástól...

Mi az, ami egy ilyen hideg északit annyira felkavar? — Micsoda belső vizsgálatok aszkétikus óráinak emléke tolnak fel az emlékezetből, micsoda világot mozgató döntések felelőssége dobogtathatja meg a szívet? Tegnap, amikor belépett a parla-

ment kupolacsarnokának gótikájába, ahol ez alkalommal nem a díszmagyarok pompájának csillogása, hanem az egyszerű öltözetű, dolgozó emberek benyomását keltő vezetői fogadták a jelenlegi magyar közéletnek, úgy áll meg egy pillanatra, mint a nagy művész, akin már sohasem lehet észrevenni semmiféle meglepetést. Micsoda hihetetlen munka, az ismeretszerzésnek micsoda magányos éjszakai órái állhatnak emögött a nyolcszázszentes-dős családfával rendelkező paraszti-ivadék mögött, hogy így tud belülről égni, így tud hidegen erőket lemérni, így tud az egész világot meglepő és mozgató döntéseket hozni s olyan tiszta tekintettel tud lenézni a képről, mint egy fiatal repülőbiztos, aki most hagyta el a repülőakadémiát?

Kereskedőnek nevelik úgy, ahogy egy német úri család nevelte kereskedőnek a fiát a császári Németországban. A múlt világháború kitörése Kanadában éri, ahol képviselői vannak. Ismerjük a „hamburger Kaufmann“-nak ezt, az egész világon elterjedt típusát. Szőkék, hihetetlen munkabírásúak, elképesztően szakképzettek, a legtöbbször nagy családja van, de gyermekeik még a legfelelősebb trópuson is ragyogó szőkék és mindörökké németek, kegyetlenül hidegek tudnak lenni, de ellágyulnak a karácsonyfa mellett és nem vallják, hogy a kereskedői tisztesség fogalma lazább mint a legszigorúbb polgári erkölcs. 1914-ben hazai. katonai szolgálatra jelentkezik, megsebesül s a vaskeresztnek mindkét osztályát megszerzi. A háború végén már felhasználják katonai-diplomáciai szolgálatra. A weimari német kormányt nem szolgálja. Újra kereskedő lesz, nagyműveltségű, aki beszél franciául, angolul s kitűnő összehőtötésekre tesz szert szerte a világban. Aztán őt is megfogja Hitler mozgalma s minden külföldi kapcsolatát a hitlerizmus propagálására használja fel. 1933-ban már otthon van s összehozza Hitlerrel az akkori kancellárral, Papennel s ez egyik első nagy diplomáciai sikere. Már nagytisztviselő tagja a pártnak, képviselő és 1934-ben Hitler javaslatára Hindenburg Genfba küldi, mint külön megbízottat és megfigyelőt a Népszövetség hírhedt leszerelési konferenciájára. De a világ csak akkor figyel fel rá, mikor, mint a Führer személyi diplomatája, addig elképzelhetetlen sikert ér el: 1935-ben megkötöti az angol-német flottaegyezményt s ezzel elismerteti Angliával a versaillesi béke megszűnését.

Ki ez az ember, horkan fel az ellágyult, elszántságot európai diplomácia? De a régi világ rabszolga, monoklis, szellemeskedő és locsogva itokzatoskodó diplomatái között nem ismerik a régi okosok sem. Pedig ennek a nagyszerű modorú, hallgatag, szőke, katonakínésű németnek kezéből most már egyik villámcsapás a másik után fut át azon az Európán, amelyet akkor a nemzetközi élet olyan, minden hájjal megkent kőklerjei dirigáltak, mint Litvinov, Politis, Benes, vagy Titulescu. Az ismeretlen Ribbentrop még nem is külügyminiszter mikor megcsinálja a nemzetiszocialista forradalmat a diplomáciában s elindítja, mint a Birodalom londoni nagykövete a Japánnal kötött antiko-

mintern-egyezménnyel azt a világnézetit külpolitikát, amire nincs példa a diplomácia történetében s amelynek eredménye az a hatalmas szövetség, amelynek Németország, Olaszország és Japán a magva s amelyhez még tíz állam csatlakozik. 1938 február 4-én lesz külügyminiszter és márciusban már megtörténik Ausztria csatlakozása, ősszel a Szudétavidék németisége tér vissza a Birodalom kötelékébe s az egy nép, egy birodalom egy vezér gondolata így valósul meg Hitler egyik legtokéletesebb megértője, Ribbentrop munkája nyomán. Csak Kuruszu legutóbbi amerikai szereplése hasonlítható ahhoz a fantasztikus vállalkozáshoz, amit Ribbentrop a német-orosz egyezményvel végbevisz. De megteremtette a német vezérkarnak azt a lehetőséget, aminek hiánya miatt elveszett az első világháború: a német hadsereg mindig csak egy fronton harcol Európán.

Ideális példája a katonai és diplomáciai vezetés tökéletes összefoglalásának. A Berlin-Róma tengelyt Gombos Gyula álmolta meg, de Ribbentrop kovácsolta azzá az acéllá, amelyre valóban ráépíthető lett az új Európa.

Amikor az utóbbi évek egyik legszebb téli napján bevonult Budapestre, a dalolva várakozó ifjuság sorában egy nagykendős székely néni keze húzódtott az egyik hirdetőoszlop mögé, mert majd elfújta a hóihar. Fekete-hajú, erős orrú-állú, szikár, kicsi asszony Csikből. A diákok erősen biztatták, jobb lesz, ha hazamegy, még utóbb megfagy. Oda se hederített a sok beszédnek de végtére is elfogyott a türelme: „Tudják meg az úrfiak, én es látni akarom azt az urat, aki elintézte, hogy én még meglátogathattam az enckámát itt Pesten.”

A világ legnagyobb hatalmú külügyminisztere, a legnagyobb diplomata-forradalmár s Hitler Adolf legjobb katonája rigye el nagy hazájába ennek az öreg székely asszonynak a köszönetét...

Hetenként három napon tilos a húsfogyasztás

Kormányrendelettel szabályozták a vendéglátói üzemekben a kiszolgáltatható ételeket is

Budapestről jelenti a Magyar Távirati Iroda:

A kormány most kiadott rendeletével a hústalan napok újabb szabályozását rendelte el.

A rendelet szerint kedden, szerdán és pénteken semmiféle húst fogyasztó számára kiszolgáltatható nem szabad, a kiszolgáltatható tilalom egyaránt vonatkozik a húst árusító iparosokra és kereskedőkre, valamint a vendéglátó üzemekre.

A kiszolgáltatható tilalom a többi napokra olyképp módosul, hogy hétfőn

borjú, sertés és juhúst, csütörtökön borjú és juhúst kiszolgáltatható tilos. A pirosetűs napokra vagy a nemzeti ünnepekre a kiszolgáltatható tilalom nem áll fenn. A kiszolgáltatható tilalom a baromfi-, házinyúl-, lóhús-, sertésbelsőre (nyelv, tüdő, pacal, szív, veltő, mirigy stb.), valamint az ezekből készült élelmiszerekre és árusításukat illetően a vendéglátó üzemekben való kiszolgáltatásra nem vonatkozik. A korlátozások nem vonatkoznak a honvédségre, a kórházakra, a gyermeknevelő intézetekre és gyógyintézetekre.

Milyen ételek készíthetők vendéglátó üzemekben

A rendelet intézkedik a vendéglátó üzemekben készíthető és kiszolgáltatható ételekről is.

A rendelet szerint a vendéglátó üzemekben és vendéglátó üzemekben naponta legfeljebb kétféle levest, kétféle köretet, háromféle halételt, amelyek közül csak az egyik készíthető zsiradékban, kétféle húst és tésztát szabad előre elkészíteni és az étlapon felütni.

Zsír nélkül bármiféle köretet és főzeléket szabad készíteni. Egyéb vendéglátó üzemekben egyféle húsételt és kétféle halételt lehet elkészíteni és kiszolgáltatható. A tilalom nem vonatkozik az apróhúsból, sertés- és borjúfejből, ökörszájból és ökörszálból, továbbá belsőrekből készült gulyásra, pörköltre és töltött paprikára. Ezen anyagok felhasználásával készült ételekből egyfélével szabad naponként elkészíteni előre. Az elkészített ételen kívül csak egyféle húsételt lehet elkészíteni frissen.

Lóhúst, vagy annak felhasználásával készült ételt a vendégnek kiszolgáltatható nem szabad.

Apróhúsból, sertés- és borjúfejből készült ételkből a vendéglátó, valamint vendéglátó üzemet fenntartó kávé-

házak a hét minden napján egy úgynevezett szabad ételt tartoznak készíteni, amelyet az étlapon fel kell tüntetni és zsíraltójegy nélkül szolgáltatandó ki. A vendéglátó üzemekben húst, halat és tésztát nem szabad bőséges zsírban készíteni és egy személy számára egy adag levest, húst, tésztát és sajtot lehet kiszolgáltatható.

Köretből és főzelékből lehet pótadagot is kiszolgáltatható.

A vendéglátó üzemekbe készíthető és kiszolgáltatható étellekkel kapcsolatban a kormány által kiadott rendelet értelmében tojáséteket kiszolgáltatható csak abban az esetben lehet, ha azt hús helyett fogyasztják.

Kávéházakban tojáséteket 13 órától 15 óráig szabad kiszolgáltatható. A rendelet január 13-án lép életbe. (MTI)

Nagyvárad

thi város utcaelnevezéseivel
megjelent térkép ára:
fekete nyomással 1.60 P
színes nyomással 2.—

Nyilatkozik dr. Nagy Dezső pénzügyigazgató az adókiivetés vitas kérdésében

Nagyvárad. Saját tud. Lapunk tegnapi számában közöltük Darabont Gyula cikkét, amely figyelemreméltó észrevételeket tartalmaz az adókiivetésekre vonatkozólag elhangzott panaszokkal kapcsolatban.

Munkatársunk ma délelőtti felkereste dr. Nagy Dezső pénzügyigazgatót és megkérte, fejtsse ki álláspontját ebben az ügyben. Dr. Nagy Dezső az alábbi nyilatkozatot tette:

— Örülök, hogy alkalmat adtak az orak arra, hogy mindkét helyi lap legutóbbi számában „Kit hibáztassunk a túlmagas adókért?” cím alatt Darabont Gyula ur irásaként megjelent cikkben foglaltakra vonatkozólag néhány megjegyzést tehessek. A cikk, vagy nyilatkozat megírására a szerzőt az én válaszom készítette, amelyet Nagyvárad thj. város közigazgatási bizottságának január 8-án tartott ülésén dr. Krüger Jenő bizottsági tag urnak a túlmagas adóztatással kapcsolatban elhangzott felszólalására, mint a bizottságnak hivatali állásomnál fogva tagja és pénzügyi előadója elmondtam.

— Ebben a válaszomban többek között rámutattam arra, hogy az első alkalommal vetették ki a visszatérés után Nagyváradon az adókat s nem vonom kétségbe, hogy a kiivetésnél tévedések történhettek, mert a kiivetéshez hivatalosan összegyűjtött adatok nem állottak rendelkezésünkre, mivel az adatgyűjtés az adóévet megelőző évben szokott megtörténni, amikor itt még románok voltak, majd pár hónapig katonai közigazgatás volt. Ilyen körülmények között csupán az összeíró bizottságok által szolgáltatott adatok állottak a kivető szervek rendelkezésére. Az összeíróbizottságokat a helyi viszonyokkal ismerős tagokból állították össze, akik kétségtelesen ismerik az itteni kereseti viszonyokat, de nem tartom kizártnak, hogy a pengő és lei közötti értékkülönbséget zavarólag hatott és tévedések történhettek. Ezért azonban a kivető szerveket okolni nem lehet, annál kevésbé, mert a helybeli adóhivatal személyzetének nagyrésze a románoktól átvett erdélyi és visszacsatolt keleti országrészi tisztviselő, kik még nem járatosak sem a magyar adótörvényekben sem a kivetési eljárás gyakorlati szabályaiban s így nem esed, ha előfordultak tévedések. Egy azonban bizonyos, hogy az adóösszeíró bizottság ha a már említett pengő és lei értékkülönbséget miatt összeíróként talán túbecsült is, de az arányra vonatkozólag nem tévedett s ez is igen lényeges feltétel az adókiivetésnél.

— Ennyit mondtam az összeíró bizottság munkájával kapcsolatban, sem felelősség áthárításáról, sem megvédő-léséről szó nem volt. Az erre vonatkozó hírlapi tudósításokat átnéztem s azok kb. megfelelnek annak, amit mondtam, de hangzatosabbnak nem szívesen látok, így az egyikben az áthárítással kapcsolatban használt kijelentést nem várom meg, mert nem volt szó, aminthogy nem lehetett, felelősségre-vonásról s így nem is használhattam ezzel kapcsolatban az „áthárítás” kifejezést.

— Ennyit mondom a közigazg. és bizottság ülésén történtekről. Ami már most a cikk további fejtegetéseit illeti, nem hagyhatom szó nélkül a cikkíró

úr egy pic sulyos tévedését, ami ismét alkalmas arra, hogy újabb félreértésekre adjon okot. Tével a cikkíró ur, amikor valami rejtélyes kérdőív létezéséről ír, melyet az adóhivatal állított össze és amelynek kiállításánál az adóó biztosan elszólja magát. Ilyen kérdőív nem volt és nincs. A vallomáson kívül semmiféle „csodaszörny” nincs, melytől az adóó elkábul és „elszólja” magát. Ilyen tendenciákkal a pénzügyi közigazgatás nem dolgozik s erre — hála Istennek — a 22 év alatt úgy tapasztaltuk — nincs is semmi szükség. Minden ilyen beállítást tehát a leghatározottabban visszautasítok. még akkor is, ha azt egy zárt tárgyaláson elhangzott nyilatkozat közhírtételével adják az adóhivatali főnök szájába. A cikkíró által összeíróbizottság fogadalmat tett tagja s így nincs joga nyilatkozni a tárgyaláson elhangzottakról. Ezt jövőre ajánlatos lesz megjegyezni.

— És végül válaszolok a cikkírónak arra a teljesen tarthatatlan megállapítására hogy az összeíró bizottság által összeírt jövedelmek után az adóhivatali főnök által tájékoztatásként 11 százalékos összeg helyett az adóalap 40-től 100 százalékáig kell adóban fizetni. Hogy mennyire nem áll meg ez az állítás, azt mindjárt példával bizonyítom. A példánál a magyar adótörvényekben biztosított szociális kedvezményeket és a levonásokat mind figyelmes kívül hagyom és mégis igazolom, hogy kereseti adó és járulékaiban 13⁰/₀ (tehát nem tévedett az adóhivatali főnök, mert a hadfelszerelési adó később lépett életbe) és ha a jövedelem után jövedelem adó és járulékait is számítom további 7.5⁰/₀-át kell adóba befizetni az adóalapnak, mely összeg nagyon messze esik a cikkben az adóalap 40-től 100⁰/₀-áig terjedő adóknak. Összegezesül 10.000 P adóalapot véve figyelembe az adókiivetés a következőképpen történik: 10.000 P után 5⁰/₀-os kereseti adó = 500 P, 1⁰/₀ városi pótlék = 100 P, kincstári pótlék 1⁰/₀ = 100 P, jöv. adó 380 P, ennek 6⁰/₀-os rendk. pótléka 228 P, rokkant adó (az alap-adók után 10⁰/₀) = 98 P, betegpótlási pótlék (500 P 16⁰/₀-a) = 80 P, nép- és családvédelmi adó (500 P után 4⁰/₀), 380 P után 2⁰/₀ = 76 P, hadfelszerelési adó (1662 P 10⁰/₀-a) = 166 P 20 f., utadó (500 P után 18⁰/₀) = 90 P, ker. és iparkamarai illeték (500 P után 7⁰/₀ = 35 P, összesen 2.053 P 20 fill. az adók végösszege, ami 10.000 P 20.53⁰/₀-át teszi ki, tehát nem a 40-100⁰/₀.

Megjegyzem végül, hogy kötelességet teljesítettem, amikor a közigazgatási bizottságot a való tényállásnak megfelelően tájékoztattam és nem bünbakot kerestem. Az ilyen beállítási cikkek nem szolgálják a megértés ügyét.

GAZDASÁGI ÉLET

Csak a piacon, mázsálva adható el falusi tűzifa

Végezettek az árdragító, házaló fakereskedésnek

Nagyvárad. Saját tud. Benne vagyunk a tél közepében és ilyenkor a legkeresettebb árucikk — a tűzifa. Az elmúlt időkben, — főleg hetipiaci napokon, — a város belterületén is feltűntek falusi szelerek, fával megterakva n az utcán, vagy házakba adták el a tüzelni valót. A téli idő e sajátságosan jellemző „mozgó fakereskedő” eltűntek a városi utcákról. Hatósági intézkedésre ugyanis a vidékről behozott fát nem szabad az utcán házálva eladni, hanem a piacon a piarendezők ellenőrzése mellett mázsás tételben a megállapított maximális áron kell eladni.

Ez az új rend az első napokon érethető nehézségeket okozott főleg a falusi „fakereskedők” között akik csak nehezen értették meg hogy fursángos faüzleteiket nem folytathatják tovább és a tűzifa nem lehet árdragítás szabad prédája. Megtörtént ugyanis hogy ezek a falusi, alkalmi fakereskedők városi faterlepen vásároltak egy szekerre való fát és a belvárosban 8-10 pengős haszonnal adták el. Ezeknek a türehtellen átlapokoknak az erőlyes hatósági intézkedés véget vetett.

A hétfői hetipiacon hatósági beavatkozással már bevezették a piacon a mázsás eladást, mely a következő rögzített áron történt:

Bükk- és gyertyánfa hasáb má-

zsánként pengő 3.70 dorong és tuskó 3.55, vékony 3.30, hasított dorong 3.70 pengő

Cserfa hasáb mázsánként pengő 3.50, dorong és tuskó 3.35, vékony dorong 3.10, hasított dorong 3.50.

Akácfa hasáb mázsánként pengő 3.60, vékony dorong 3.40 dorong és tuskó 3.45 hasított dorong 3.60

Egyéb keményfa hasáb mázsánként pengő 3.40, dorong és tuskó 3.35, vékony dorong 2.95, hasított dorong 3.40.

Ha a fát az eladó házhoz szállította mázsánként 35 fillér fuvardíjat számíthat fel. A rendelkezés be nem tartóit szigorúan büntetik.

Egy vagon zsirt osztanak ki csüförtöktől kezdve

Nagyvárad thj. város közlélmzési hivatala 409-1942. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A közlélmzési hivatal tudomására hozza az érdekelteknek, hogy a január hóban kiosztásra kerülő 1 vagon olvasztott sertészsir megérkezett s annak tényleges kiosztása folyó hó 15-én reggel kezdetét veszi.

Mindazok, akiknek birtokában zsirjegyek vannak, a felesleges tolongás és egyéb zavar, vagy kényelmetlenség elkerülése végett, azokkal a lakásukhoz

legközelebb eső husiparosoknál, illetőleg ahol egyébként is beszerezni szokták szükségletüket, jelentkezzenek be, váltás végett.

Minden jegyre 12 dkgr. zsirt szolgáltnak ki. A zsir ára a hatóságilag megállapított legmagasabb ár, azaz 3 pengő 30 fillér kgr-ként vagyis az egy jegyre eső 12 dkgr. mennyiség 40 fillérbe kerül.

A tolongás teljesen felesleges, mert mindenki adagja biztosítva van.

Kolozsváron rendezik meg a hatodik képzőművészeti kiállítás

Magas díjazások az erdélyi tárgyú képekre és szobrokra

A Magyar Távirati Iroda jelenté: A vallás- és közoktatásügyi miniszter intézkedése alapján a hatodik képzőművészeti kiállítást az idén Kolozsvárott rendezik. A vallás- és közoktatásügyi miniszter ennek a legkiválóbb festőművészeti alkotásnak a díjazására, amely Erdélyből meríti tárgyát, 2000 pengőt, a legjobbnak ítélt fából faragott szobor díjazására ezer pengőt, annak a nem fából készült legjobb szobor díjazására, amelynek tárgya a kőfajta sajátos követelményének legjobban megfelel, ezer pengőt tűzött ki. A kiállításon történik az állami aranyérmek kiadása és ugyanakkor állami vásárlások történnek.

Választások a nagyváradai reformatus egyházközségben

Nagyvárad. Saját tud. Dr. Szeghalmi Sándor tablabíró elnöklésével vasárnap tartotta meg a nagyváradai reformatus egyházközség a presbitérium és képviselőtestület választó ülését.

A választás munkájában háromtagú bizottság, Monus Sándor cipőgyáros, Varga Gedeon vállastanító-lelkész és Kovács László tisztviselő vett részt. Miután dr. Szeghalmi László ismertette a választásra vonatkozó rendelkezéseket, felolvasta a javaslatot, amit a szavazó egyháztagok egyhangúan elfogadtak.

Főgondnökká megválasztották dr. Soós István polgármestert, algonokok lettek Olasziban: Dienes Imre nyugdíjas, Ujvárosban: Csathó János cipész, Veicencén: Kiss Lajos kádár-mester és a Réten Jakab Imre postaliszt. Kántorképviselők lettek: Béczy Ernő, Vásárhelyi Sándor és Bancesik János. Tanárképviselőnek Finta Gerő gimnáziumi igazgatót, tanítóképviselőnek Kiss Béla igazgatótanítót választották meg.

A tagválasztó ülés Olasz, Ujváros, Velence és a Réten 20-20 presbitert és 10-10 pótpresbitert választott, ezenkívül kerületenként nagyszámú képviselőtestületi tagokat és póttagokat választottak meg egyhangú lelkesedéssel.

**Páratolja a
kezesztény ipart!**

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12—27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

**TAKÁCSY DÉNES UJKIGYÓSI
 PLÉBÁNOS EZÜSTMISÉJE.** Nagyvárad. Saját tud. Kedden délelőtt tíz órakor mondotta el ezüstmiséjét a nagyvárad püspöki palota kápolnájában Takácsy Dénes ujkigyósi plébános. Az ezüstmisén a papnövédek asszisztáltak és énekeltek. A jubileus kézvezetője vitéz Makray Lajos tolnai prépostplébános, országgyűlési képviselő volt. Takácsy Dénest ezüstmiséje alkalmából barátai és ismerősei üdvözlésekkel és szerencsekövetekkel halmozták el.

Dr Kovács Sándor Bihar új plébánosa. Nagyvárad. Saját tud. Ismeretes, hogy Jávor István, bihari római katolikus plébános január 1. dátummal nyugdíjba vonult. Az egyházmegyei főhatóság utódjául dr Kovács Sándor püspöki tanácsost nevezte ki. Dr Kovács Sándor már hosszabb idő óta Budapesten él. Élénk részt vett minden katolikus megmozdulásban. Volt országgyűlési képviselő, jónévi író és országos hírű szónok, aki több ízben szerepelt a rádióban is. Dr Kovács Sándor rövidesen elfoglalja új állomását.

PICCARD TANÁR DELAMERI-KÁBAN TESZ SZTRATOSZFÉRA KISERLETEKET. Milanóból jelentik a MTI: A lapok Riodejaneiroból jelentik, hogy Piccard svájci tanár egy belga tanárral Riodejaneiroba érkezett. Argentínából kiindulva repülőútjait akar tenni a magasabb légrétegekben. (MTI)

Vizsgálat a városi anyakönyvi hivatalban. Nagyvárad. Saját tud. Hétfőn Nagyváradra érkezett dr Horváth Kamill miniszteri tanácsos a belügyminiszterterem részéről és a délután folyamán hivatalvizsgálatot tartott a városi anyakönyvi hivatalban.

ACÉL- ÉS NYERSANYAGGYŰJTESZT RENDELTEK EL ANGLIÁBAN. Amszterdamból jelentik (NTI): A brit hírszolgálat szerint az angol kormány elrendelte az acél és nyersvas gyűjtését, mert az Amerikából való behozatal megszűnt. Legközelebbi törvény jelenik meg, amely szerint a három tonnát meghaladó vas-készleteket be kell jelenteni. (MTI)

Leégett a Szenszki-féle rövidáru üzlet a Sas-palotában. Nagyvárad. Saját tud. Hétfőn este negyed 9 óra tájban a Sas-épületben lévő Szenszki-féle rövidáru üzlethöz lángok csaptak ki. A tűz azonnal jelentették a tűzoltóság-nak és a rendőrségnek. A kivonult tűzoltóság kemény küzdelem után oltotta a tüzet, amelyet a szemetesládába börtött hamu alatt lappangó parázs okozott. Az üzletben mintegy 30 000 pengő értékű textiláru hamvadt el. — A vizsgálat megindult!

Gazdasági egyezmény jött létre Anglia és Törökország között. Istanbulból jelentik: (NTI) A török kormány kereskedelmi egyezményt kötött az angol gazdasági küldöttséggel. Az egyezmény értelmében Nagy-Britannia 3 millió font értékű árut vásárol Törökországban. (MTI)

Ünnepélyesen avatják fel Kolozsváron az új hadtestparancsnoksági épületet. Kolozsvárról jelentik: Vasárnap, január 18-án avatják fel ünnepies keretek között az új hadtestparancsnoksági épületet. Az ünnepség délelőtt 10 órakor kezdődik az épület előtti téren a legmagasabb katonai előljáró fogadtatásával. Avató beszédeket a hadtestparancsnok és Kolozsvár polgármestere mondanak.

SZILÁGYI ERNŐ ÁLLAMTITKÁRI KINEVEZÉSE. A MTI. jelentik: A kormányzó a pénzügyminiszter előterjesztésére Szilágyi Ernő államtitkári címmel felruházott miniszteri osztályfőnököt államtitkárrá nevezte ki.

MEGVALASZTOTTÁK A KATOLIKUS NÉPSZÖVETSÉG KORMÁNYZÓTANÁCSÁT. A Magyar Tudósító jelentik: A Katolikus Népszövetség most választotta meg egy évi időtartamra kormányzótanácsát. A kormányzótanács tagjai egyhangú választás alapján a következők lettek; Baranyai Jusztiin egyetemi tanár, Esterházy Móric gróf volt miniszterelnök, Jakab Oszkár titkos tanácsos, Keszthelyi Gyula felsőházi tag, dr Képes Ferenc postafőfelügyelő, Kócsán Károly v. országgyűlési képviselő, Lotz Antal igazgató és Szöke Gyula felsőházi tag.

Lakást ad bére a város. Nagyvárad thj. város polgármestere 57397—1941 szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Nagyvárad város tulajdonát képező, Bémer-tér 2. szám alatti Bazár épület emeletén lévő, 1. szobát Áron Sándor által bérelt 2 szoba és mellékhelyiségekből álló lakást folyó évi február 1-től bérbeadom. Bérleti ajánlatok folyó évi január hó 20-ik napjának délelőtt 10 óráig a városgazdasági ügyosztálynál (I. em. 24. sz.) terjesztendőek elő, ahol a bérleti feltételek is megismerhetők. Később benyújtott ajánlatok figyelembe véve nem lesznek. Fenntartom a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül a felajánlott bérösszeget tekintet nélkül szabadon választhatok. Dr Soós István polgármester.

A brassói lársaság szombaton, 17-én este tartja találkozóját a Kispipa étteremben.

Bérbeadja a város a Baross-hídfőnél lévő vámszedő helyiséget. Nagyvárad thj. város polgármestere az 57397—1941 szám alatt a következő hirdetményt adta ki: Nagyvárad város tulajdonát képező, a Baross hídfőnél lévő volt vámszedő helyiséget folyó évi február hó 1-től bérbeadom. Bérleti feltételek a városgazdasági ügyosztálynál megismerhetők ahol a bérleti ajánlatok f. évi január hó 20-ik napjának délelőtt 10 óráig benyújthatók (I. em. 24. sz.) Később beérkezett ajánlatok figyelembe véve nem lesznek. Fenntartom a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül a felajánlott bérösszeget tekintet nélkül szabadon választhatok.

Ismét megtartják a Lembergi Vásárt. Berlinből jelentik: Dr Frank németbirodalmi miniszter megbízta a Főkörmányszóság galiciai biztosát ez évben Lembergben a szokásos évi vásár keresztülvitelére. A vásár megnyitásának időpontja a Königsbergi és a Bécsi vásár közé esik. (MNK)

Nagyvárad és vidéki faipari szakosztálya kocsis és kerékváltó csoportját felkérjük, hogy folyó hó 13-án, vasárnap 10 órakor az ipartestület székházában feltétlenül megjelenni szíveskedjenek. Vezetőség.

Korona filmszínházban
 báró Eötvös J. „Karthausi” c. regénye nyomán kiemelkedően művészi magyar film a **Néma kolostor**
 Jávor Pál, Tolnay Klári, Lukács Margit.

Letartóztatták a kolozsvári árdragító mészáros. Kolozsvárról jelentik. A kolozsvári ügyészség elnöke az alábbi hivatalos közleményt adta ki: Árdragító visszaélés miatt az ügyészség előzetes letartóztatásba helyezte Rusz Miklós Holdvilág-utca 53 szám alatt lakó hentes és mészáros mestert, mert áruait a hatóságilag megállapított összegben felül árusította. A zsirezalonna kilogramját a megállapított 2 pengő 74 fillér helyett 3 pengő 20 fillérré, a háj kilogramját 3.16 pengő helyett 3.60 pengőért, a marhahús kilogramját 2.66 pengő helyett 2.90 pengőért, a borjűst pedig 2.84 pengő helyett 3.98 pengőért árusította. Az előzetes letartóztatásba helyezett árdragító mészáros ellen az ügyészség megindította az eljárást.

Széles Gábornét felmentette a Kúria. Nagyvárad. Saját tud. Emlékeztetes az a nemzetgyalazási per, amelynek vadlotta Széles Gábor városi tisztviselő neje volt. A vád szerint Szélesné 1940 szeptember 6-án, a bevonulás napján lakásának ablakát bezárta és tiszteletlenül viselkedett a Rákóczi-uton elvonuló Kormányzó és kíséretével szemben. Szélesné pár napig letartóztatásban volt, majd a törvényszék ötös tanácsa a megtartott főtárgyaláson felmentő ítéletet hozott, ami az ügyész megfellebbezett. Most tárgyalta az ügyet a Kúria, amely miután a koronagyűsz a vádat nem vállalta, a felmentő ítéletet helybenhagyta s így az ítéletre emelkedett.

Értesítjük a Baros Szövetség Textil Szakosztályának tagjait, hogy a folyó hó 15-re (csütörtök), elhatározott ülés a szakosztály elnökének távolléte miatt elmarad. Az ülés közeli határnapjáról a tagok postai úton lesznek értesítve. Az elnökség.

ÉSZAKAMERIKÁVAL CSAK A GENFI VÖRÖSKERESZT UTJÁN LEHET LEVELEZNI. Bernből jelentik a Bud. Tud. Északamerikai és az Amerikával hadbanálló államok között a háborús állapot következtében most már csak a genfi Vöröskereszt útján lehet levelezni.

Nagyvárad thj. város I. foku iparhatósága 36224—1941. szám alatt a következő hirdetést adta ki: Bihar Fátalep cég a Kolozsvári-utca 53. szám alatti telken fátalep felállíthatása céljából az elsőfoku iparhatósághoz benyújtott kérelme és az 1884. XVII. tc. 27. §-a alapján a helyszíni tárgyalást 1942. év január hó 28. napján délelőtt egy negyed 10 órára tüzet ki. Erről a kérdéses telek körül lakó szomszédokat és általában a közönséget azzal a felhívással értesítem, hogy mindazok, kik a tervezett telep ellen bármi okból kifogás akarnak tenni, azt az elsőfoku iparhatóságnál (Városháza II. em. 16. sz.) a tárgyalás napjáig írásban, a helyszíni tárgyaláson pedig szóval előterjeszthetik. Nagyvárad, 1941. december hó 19. Dr Varga László s. k. tanácsnok, mint I. foku iparhatóság.

Nagyvárad thj. város I. foku iparhatósága 36224—1941. szám alatt a következő hirdetést adta ki: Bihar Fátalep cég a Kolozsvári-utca 53. szám alatti telken fátalep felállíthatása céljából az elsőfoku iparhatósághoz benyújtott kérelme és az 1884. XVII. tc. 27. §-a alapján a helyszíni tárgyalást 1942. év január hó 28. napján délelőtt egy negyed 10 órára tüzet ki. Erről a kérdéses telek körül lakó szomszédokat és általában a közönséget azzal a felhívással értesítem, hogy mindazok, kik a tervezett telep ellen bármi okból kifogás akarnak tenni, azt az elsőfoku iparhatóságnál (Városháza II. em. 16. sz.) a tárgyalás napjáig írásban, a helyszíni tárgyaláson pedig szóval előterjeszthetik. Nagyvárad, 1941. december hó 19. Dr Varga László s. k. tanácsnok, mint I. foku iparhatóság.

Ismét megtartják a Lembergi Vásárt. Berlinből jelentik: Dr Frank németbirodalmi miniszter megbízta a Főkörmányszóság galiciai biztosát ez évben Lembergben a szokásos évi vásár keresztülvitelére. A vásár megnyitásának időpontja a Königsbergi és a Bécsi vásár közé esik. (MNK)

Nagyvárad és vidéki faipari szakosztálya kocsis és kerékváltó csoportját felkérjük, hogy folyó hó 13-án, vasárnap 10 órakor az ipartestület székházában feltétlenül megjelenni szíveskedjenek. Vezetőség.

Nagyváradra jön az Actio Catholica több vezetőségi tagja. Nagyvárad. Saját tud. Vasárnap Nagyváradra érkezik az Actio Catholica elnökségének megbízásából a Szent László ünnepségek előkészítésének megbeszélésére Mihailovics Zsigmond pápai prelátus, országos elnök, Zsemberi István, Esti Miklós világi pápai kamarás és Fekete Gusztáv országos főtitkár. A leérkező vezetőségi tagok megbeszéléseket folytatnak a helybeli illetékes ténnyezőkkel az ünnepség érdekében.

Meghívó. A Magyar Tűzharcos Szövetség nagyváradai fősoportja folyó hó 17-én 19 órai kezdettel a Tűzharcos székházban teatestlyt rendez, amelyre minden felavatott tűzharcos bajtárs hivatalos családtagjaikkal egyetemben. Külföldi meghívó nem lesz kibocsátva. Teajegy 2 pengő. Tűzharcos Szövetség.

Adományok. Bor bácsi részére állami tanító felesége 1 pengőt küldött. — Rendeltetési helyére juttatjuk.

Adókedvezményt kapnak a sokgyermekes lakó háztulajdonosok. Budapest, az Uj Nemzedék írja: Az ország valamennyi városában és községében január 31-ig adókedvezményre tarthatnak igényt azok a háztulajdonosok, akiknek sokgyermekes lakójuk van.

KÖSZÖNETNYILVANITÁS
 Ezton mondunk köszönetet mindazoknak, akik kisfiunk elhunytá alkalmából fájdalomkat enyhíteni igyekeztek.
FARKAS LÁSZLÓ és neje gyógyyszerész.

Varsó ipari városrésze ujjaépül. Varsóból jelentik: (B. T.) A háboru rombolásai következtében összedőlt ipari városrészben a németek mágneses készülékekkel kutatnak a romok között. Eddig 2000 jó állapotban lévő gép található, amelyeket azonnal üzembe lehetett helyezni. A használhatatlan vasalkatrészeket beolvastották.

Ki lakhat a Park-szálló első emeletén? Nagyvárad. Saját tud. Vaiszlovics Emil, akit mint ismeretes, a Park-szálló kivételeztek a zsidótörvény alól s ezért megtarthatta saját kezelésében a Park-szállót, ismét bebizonyította, hogy mennyire érdemtelen erre a különös kedvezményre. A Park-szálloda tegnap kínos incidens színhelye volt. Egy magasrangú személyiség számára szobát foglaltak le a szálloda első emeletén s egy másik ur, aki a magasrangú személyiség kíséretében érkezett, ugyanitt óhajtott szobát bérelni. Vaiszlovics azonban csak az épület hátsó földszintes részében akart egy kevésbé megfelelő szobát átengedni számára, amivel a vendég nem volt megelégedve. A szállodás azonban hajthatatlan maradt, noha az emeleten volt üres szoba elég. Ezért heves szóváltás keletkezett a közismert szállodatulajdonos és a vendég között. Vaiszlovics sértő kijelentésre ragadtatta magát, mire a vendég oly erővel ütötte arcul a szállodatulajdonost, hogy az fejfel az ajtónak esett. Vaiszlovich erre bieskát akart rántani, de a vendég kíséretében lévő altiszti lefegyverezte.

Hirdessen a Magyar Lapokban

Uj tagok a budapesti Mérnöki Kamarában

A budapesti Mérnöki Kamara választmányja legutóbbi ülésén a következő új tagokat vette fel: Blunár Ferenc, Clauder Ottó, Frank László, Huszthy Géza, Kereszty Péter, Kovács István, Klauszberger Károly, Kövér Gusztáv, Reményi Viktor, Stitz János, Szakmári Károly, vitéz Szalay Sándor, Thomka Béla Kálmán, Urbánfy Ignác, Varga József, Vastag Pál, Zimányi László. Bőhn Béla László, Kosch János, Mayer László, Mikler Aladár, Porubszky István, Gyuriás József, Hesz Ágoston, Hosszu József, Huber Győző, Istvánffy József, Kőszeghy József, László Antal, Pintér István, Tiszavári Sándor, Tóth Imre. Önkéntes lemondás folytán törölték a kamara névsorából borosjenői Kádár Gusztáv, vitéz Bajor József, Baray Károly, Körtvélyes Lajos kápolnai Mencez Oszkár, Véssei Mihály, Bodor János és Löffner Emil István mérnököket. (Magy. Tud.)

Mi uiság a piacon?

Baromfipiac.

Közepes felhozatal. Tyúk kgr. 2 P. Hízott liba kgr. 3 P. Sovány liba kgr. 2.10 P. Hízott kacska kgr. 2.70 P. Sovány kacska kgr. 2.10 P. Tojás drb. 0.14—0.16 P.

Tejtermékek.

Közepes felhozatal. Tej literenként 0.28—0.32 P. Tejsól lit. 1.40 P. Tejhéntűró kgr. 1.10 P. Vaj kgr. 4.90—5.90 P. Gomolya kgr. 1.90—2 P. Juh-tűró kgr. 2.80 P.

Terménypiac.

Semmi felhozatal. Bab. 100 kgr. 64—72 P.

Szénavásár.

Közepes felhozatal. Lucerna 100 kgr. 14—15 P. Here 100 kgr. 13—15 P. Széna 100 kgr. 9.12 P. Szalma 100 kgr. 5.50—6.50 P.

Halpiac.

Közepes felhozatal. Csuka kgr. 2.50—2.80 P. Ponty kgr. 2.80—3.20 P. Köröshal kgr. 1.20—1.40 P.

Lövésár.

Közepes felhozatal. Igásló párja. I. o. 300—1600 P. Igásló párja. II. o. 200—700 P. Parádéslo 1000—1600 P. Csikó 1—2 évig 400—900 P.

Marhavásár.

Közepes felhozatal. Ökör páronként 1200—1600 P. Vágómarha kgr. 1.20 P. Tejes borjú kgr. 1.20—1.40 P. Borjú 1—2 évig drb. 250—400 P.

Sertésvásár.

Közepes felhozatal. Süldő párja 100—340 P. Választott malac drb. 25—30 P.

Élelmiszerpiac.

Erős felhozatal. Fokhagyma kgr. 0.58—0.80 P. Bab kgr. 0.64—0.72 P. Új zöldség vegyesen 0.20 P. Zeller drb. 10 P. Hagyma kgr. 0.18—0.30 P. Hagyma kgr. 0.18—0.30 P. Nyári retek 0.08—0.10 P. Kalarábé 0.10—0.12 P. Torma drb. 0.06—0.12 P. Burgonya kgr. 0.15—0.18 P. Olasz káposzta 0.12—0.14 P. Nyári káposzta drb. 0.06—0.10 P. Tök, sütő, kgr. 0.30 P.

Gyümölcs piac.

Közepes felhozatal. Gesztenye 1.30 P. Dió, héjas. 1.70 P. Narancs 2.20 P. Alma kgr. 1.20—2.80 P. Citrom drb. 0.12—0.18 P.

SZÍNHÁZ

Színházi iroda közleményei:

— **Kiss Ferenc: Cyránó, Szűcs László Szücsong.** Kiss Ferenc, a Nemzeti Színház örökös tagja, leghíresebb szerepében, Rostand örökbecsű művében, a Cyránóban vendégszerepel szerdán és csütörtökön este. A szezon legkiemelkedőbb eseménye lesz a legnagyobb magyar színész vendégjátéka. Az igazgatóság, hogy mindenki számára lehetővé tegye ennek a nem mindennapi eseménynek élvezetét, csak mérsékelten emelte a helyárakat, sőt mindkét estét bérletben adja, némi ráfizetéssel. Páhclyra 4 pengőt, zsöllye bérletre pedig 1.20-at kérünk a pénztárnál ráfizetni.

— **Szűcs László a Mosoly országában** Pénteken, szombaton és vasárnap este Szűcs László, a kiváló énekes, élete legjobb szerepét éneklé a Mosoly országában, amelyet annakidején az Operaházban énekelt százas szériában. — Berez Mancsi, aki éveket volt az erdélyi nagy városok ünepelt naiva-szubrettje, szintén fellép a Mosoly országában és a kínai lányt fogja játszani, amely szerepnek annakidején szintén sikere volt.

— **Bukaresti kaland** megy szombaton délután olcsó helyárral, kivételösen 5 órai kezdettel.

— **Három a kislány** olcsó helyárral vasárnap délután megy.

— **Bérlők figyelmébe!** A Kiss Ferenc esték bérletben mennek. Aki a Cyránó helyett inkább a Mosoly országát akarja látni, az jelentse be azt a színháznál szerda délig és helyét péntekre, illetve szombatra tesszük át, amikor is ráfizetés nélkül láthatja a Mosoly országát.

— **Szelvények pénteken és szombaton este érvényesek.**

HETI MŰSOR:

Kedd este: **Sárgarigófészek.**
Szerdán este: **Cyránó** (Kiss Ferenc felléptével.)
Csütörtök este: **Cyránó** (Kiss Ferenc felléptével.)
Pénteken este: **Gigányprimás** (Szűcs Lászlóval.)
Szombat este: **Gigányprimás** (Szűcs Lászlóval.)
Vasárnap este: **Gigányprimás** (Szűcs Lászlóval.)

RÁDIÓ

PÉNTEK, JANUÁR 16.

6.40 Ebresztő. Torna.
7.00 Hírek. Közlemények. Hanglemek.
10.00 Hírek.
10.15 Szórakoztató zene.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12.10 Dalok és hangszerszólók
11.40 Waltner Károly dr egyetemi címzetes rendkívüli tanár orvosi előadása.
12.00 Harangszó. Himnusz. Fohász
12.10 Rádiózenekar.
12.40 Hírek.
13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
13.30 Honvédeink üzennek. — A Vörös kereszt bajtársi rádiószolgálat.
13.45 A Székesfővárosi Tűzoltózenekar
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak.
15.20 Sovinszky László szalonzenekara.
16.15 Rádióposta.
16.45 Időjelzés, hírek
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 Horváth Jancsi cigányzenekara muzsikál, Ihar Ferenc tárogatózik
17.40 Sportközlemények.
18.15 A nyúl regénye. Irta és összeállította Kádár Erzsébet. Előadja Bajor Gizi.
18.45 Vécsey Ernő jazz-zongoraszámai.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven
19.20 Komáromi József Sándor előadása.
19.35 Az Operaház január 10-i előadásának közvetítése: Tosca.
21.40 Hírek.
22.10 Farkas Béla cigányzenekara
22.30 Radocsay Dénes dr előadása.
22.40 A Rytmus jazz zenekar játszik és Kalmár Pál énekel
23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és finn nyelven.
23.25 Szórakoztató zene.
24.00 Hírek.
0.15 Üzen az otthon. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

SZOMBAT, JANUÁR 17.

6.40 Ebresztő. Torna.
7.00 Hírek Közlemények. Hanglemek.
10.00 Hírek.
10.15 Szórakoztató zene.
11.10 Nemzetközi vízjelzőszolgálat.
12.10 Reményi Sándor énekel.
11.40 Mit nézzünk meg? Az aquineumi szoborműveket a Nemzeti Mu-

zeumban. ismerteti Erdélyi Gizella dr. Felolvasás.

12.00 Harangszó. Himnusz. Fohász
12.10 Mursi Elek cigányzenekara
12.40 Hírek.
13.20 Időjelzés, vizállásjelentés.
13.30 Honvédeink üzennek. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
13.45 Művészlemek.
14.30 Hírek.
14.45 Műsorismertetés.
15.00 Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak
15.20 Szórakoztató zene.
16.10 Ifjúsági rádió.
16.45 Időjelzés, hírek
17.00 Hírek szlovák és ruszin nyelven.
17.15 Beszkárti-zenekar.
18.15 Humoros anekdoták a toll mesztéiről. Felolvasás.
18.25 Fuzessérv Mária zongorázik.
18.50 Hangkong. Felolvasás.
19.00 Hírek magyar, német és román nyelven.
19.20 Innen-onnan. Hangképek.
19.45 Koréh Fndre magyar nótákat énekel. kíséri Gáspár Lajos cigányzenekara.
20.30 A dicsőség bajjal jár. Bohózat.
21.10 Hat énekesnő, hat dal Hangfelvétel.
21.40 Hírek.
22.10 Táncoljunk.
22.25 Hangképek a magyar-német válogatott kosárlabdamerkőzésről.
23.00 Hírek német, olasz, angol, francia és finn nyelven.
24.00 Hírek.
0.15 Üzen az otthon. — A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

Keresztény kereszténynél vásárol.

Internálták, mert teherautóját személyfuvarozásra használta. Budapest, a Mai Nap írja: Weinberger Arnold ruhakereskedőt internálták, mert teherautóját személyfuvarozásra használta fel kisebb-nagyobb összegekért. Ez volt az első szigorú ítélet a gépkocsi korlátozás megjelenése óta a korlátozások kijátszása miatt.

30 esztendő múltán bontottak fel egy történelmi munkát. A Magyar Tudósító jelenti: Még 1912-ben történt, hogy Ferenczy János megírta Szatmár város ezer éves történetét és zárt borítékban adta át megőrzés végett a városi levéltárosnak. Az író végakarata szerint a lezárt borítékot csak 30 év elteltével lehet felbontani. Ez a határidő most telt el és a városi irattár átadta a zárt borítékot dr Csóka László polgármesternek, aki a polgármesteri értekezleten mutatta be Ferenczy János értékes és hűzagszóító munkáját Szatmárnémeti ezer éves történetéről. A munka már csak azért is hűzagszóító, mert a román megszállás idején a Városi Levéltár legértékesebb anyagát Kolozsvárra szállították, a bécsi döntés után pedig Tordára vitték. Ferenczy János művét egyébként kiadja Szatmárnémeti város.

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

Egy szoba konyha, előszoba, fürdőszoba, mellékhelyiségekkel, butorral, vagy anélkül azonnal albérletbe kiadó. Cim a kiadóban. 893

Adás-vétel

Öltözködni jól és olcsón csak Molnar használt férfiruha üzletéből lehet. — Bémer-tér 1. (udvarban). Magas árakat fizetek használt ruhákért. 810

Barna bőrkabát jókarban levő eladó. Gróf Csáky István-utca 24.

Egy szép babakelengye, teljes garnitúra olcsón eladó. Attila-u. 34. ajtó 2

Vendéglőberendezés székekkel, asztalokkal eladó. Vincze, Erzsébet királyné-u. 14. 895

Hülönlele

Német oktatást jutányosan vállalok háznál és házon kívül, esetleg félnapra is megyek gyermek mellé. Sztaroveszky-utca 12. Német tanítónő. 894

Tisztviselő ahonoma ebéd, vacsora olcsón Mátyás étteremben. Szilágyi D. utca 5. 835

Kitűnő házikoszt olcsón kapható. — Mátyás étterem. Szilágyi Dezső-u. 5.

Állást nyec

Gép- és gyorsírói tökéletesen tudó keresztesy kisasszonyt keresek. Cim a kiadóban. 892

16 éves fiut kosztal, fix fizetéssel újságárusításra felvesz Hőgye, pénzügy előtti pavilon. 851

KIADÓTULAJDONOS:

szent László-nyomda R. T.

Fő- és felelősszerkesztő: Dr. Paál Árpád
Tulajdosi kiadó: Dr. Scheffler Ferenc
szent László-nyomda R. T.
igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén. Nagyvárad. Szilágyi Dezső-utca 5. szám.